

Vzpomínky na Dunaj 1938-1945

Přemysl Čečelka, 1985

Vzpomínky na vodáckou činnost 1938 - 1945

Nové události zastiňují staré a tak jsem přečetl knížku 50 let loděnice v Karlovej Vsi, dočetl jsem se tam několika nepřesností, protože každý si události pamatuje jinak. Něco zajímá víc jednoho, něco druhého. Jako hlavní nepřesnost bych uvedl tvrzení, že vodácký život se v roce 1939 soustředil na Váhu, kde bylo vybudováno náhradní vodácké středisko v Považskom Podhradí (Čársky, Hargaš J.).

Protože Ing. Juraj Hargaš asi čerpal z písemných materiálů a zjistil, že I. majstrovství Slovenska vodákův v plavbě na kajaku a kánoí se konalo na trati Nemšová - Trenčín v roku 1939 na Váhu, považoval to jako logické potvrzení údaje pana profesora.

Rovněž druhé MS se konalo na téže trati, kterého jsem se zúčastnil i já (v turistickém kajaku MIX deblu). Důvod, proč se jelo na Váhu byl ale jiný. Trenčané prostě nechtěli na Dunaj jezdit, protože my jsme dělali závody od loděnice proti proudu, u kamenolomu byla otáčka a dolů se jelo po proudu.

Protože oni neuměli využívat vratných proudů (vracáku), přestali v něm veslovat, a když vstrčili špičku do proudu, hlavní proud jim otočil loď. I jízda při hrázi jim činila potíže, protože jeli ve větší vzdálenosti od břehu, tudíž i proti většímu proudu. Na K2 měli kýlového švédáka a na hlavním toku každý větší vír sledovali s obavou.

Jestliže se potkali při závodech s parníkem, přestávali veslovat a dávali pádla na vodu. To všechno byly důvody, pro které nechtěli, aby majstrovství byly na Dunaji. Jedině prý po proudu.

Němci z KKP opatřili povolení, že nás pustili později karloveským ramenem a dokonce vymohli na III. celostátní majstrovství, že nás pustili z Devínskej Novej Vsi kolem Devína do cíle, který byl poblíž Reduty.

Měli jsme Trenčané rádi a proto jsme jim dvakrát vyhověli, i když na Váhu závodit ve švédském dyhovém kajaku, který prorazila i větvička o síle palce, bylo pro nás velmi obtížné. Při malé vodě jsme Trenčané před sebe pouštěli a teprve od Skalky jsme je předjížděli. Jednou jsme v lodi měli prasklinku, natekla nám do ní voda a získání náskoku o 200 m bylo vysilující, protože jsme hrnuli vlnu jako plně naložený turisták.

To by bylo k té nepřesnosti, že vodácky ruch se přenesl na Váh. Druhá nepřesnost (nepatrná) je v údajích času o vybudování vodáckého střediska v Považskom Podhradí. V týdnu od 28. 7. 1942 jeli jsme Váh. Protože o tom, že Kašiel má být postoupen vodákům, se již jednalo, byli jsme se tam podívat. Budování střediska bylo prováděno až potom, tedy 4 roky po změně poměru.

Aby mi bylo správně rozuměno. Neuvádím to proto, že bych chtěl oslabit překrásný úvod pana profesora, kterého jsme všichni milovali pro jeho milou moudrost a vodáckou duši, pochopení pro mládí. Píší to proto, aby historie nebyla skreslena a zároveň dokládám důvody.

V létech II. světové války byla pro mne loděnice a vodácky život, vodácka parta, hlavní životní hodnotou. Kamarádství vodáků to je pojem, který nemusím vysvětlovat. Abych byl i dnes správně pochopen, nutno k tomu připočítati ještě léta nejistot o tom co bude dál, letecké poplachy, nálety, bombardování. Po prvním největším náletu jsme se sešli na loděnici za totální nejistoty, kdy život byl opravdu jen náhoda, jak jsme zpívali.

Na tuto dobu se jen nerado vzpomíná, ale neznamenal útluh. Ten nastal pouze v roce 1938 a spočíval v tom, že Češi odcházeli ze Slovenska a z Kajak klubu, který okupovali Němci, se k nám stěhovali naši. Činnost vodáků byla bohatá. Při prvních závodech v Čechách po válce, byli vodáci v českých krajích velice překvapeni, jak vyspěla kanoistika na Slovensku. Bez karloveské loděnice by se těžko tento vzestup uskutečnil.

Jak se v roce 1938 - 1939 jezdilo

Okupací Devína došlo sice k okleštění vodáckých cest, ale celkově byla situace kolem loděnice lepší než je dnes v roce 1985, kdy Morava a Dunaj tvoří západní hranici a na našem břehu jsou pohraniční pásma.

Před okupací, po postavení loděnice se o víkendech jezdilo kolem Devína na Moravu a po řece Moravě, kde byl menší proud se obvykle plachtilo až na Devínske jezero. Proto skoro každý kajak byl vybaven stožářem a plachtou. Plachtou byly vybaveny i kanoje a ještě ve válečných létech, když vítr vál proti proudu, jezdili jsme ke kamenolomu za pomoci plachty. Trvalo to déle a jelo se pomaleji, ale bylo to zadarmo. Mělo to své kouzlo. Proti proudu foukal vítr jen za velmi krásného počasí, kdy počasí ovládala tlaková výše. Ale ta zase měnila vítr ve vánek. A tak jsme zpívali: „Fókej větríčko...“, a on fóknul a já jsem vyvolával film o Dunaji.

Abych neodbočoval, tedy před válkou se od loděnice jezdilo při pravém břehu zátoky a dále pak ramenem kolem celého Käsmachrů až nahoru do zátoky u kamenolomu. Tam se loď v horní části přenesla do hlavního toku Dunaje a pokračovalo se dále k Devínu.

Po okupaci se muselo už jezdit méně pohodlně. Ramenem kolem ostrova Käsmacher se nedalo jezdit, protože u Vodárny byla celnice a Devín byl zabrán jako Sudety. Jezdit proti proudu po hlavním toku Dunaje se dalo, možná že to nebylo dovoleno, ale přímý zákaz nikdo nevydal a tak jsme prostě hlavním tokem Dunaje jezdili až k devínskému kamenolomu. Abychom nemuseli překonávat silný proud kolem kamenné hráze, jezdili jsme nahoru zátokou a do hlavního Dunaje se z ní dalo projet prvním ramenem, hned za vybagrovaným pískem (štrkem) a malým ostrůvkem, nazývaným starší generací "Ostrovem hříšné lásky" podle nějakého filmu z Tichomoří. Tam byl veliký schod a peřeje a vyjet se dalo jen o velké vodě.

Při normálním stavu vody se jezdilo obyčejně druhým ramenem, které bylo výše asi o 40 m proti proudu. Vjelo se do něho z prvního ramene a od hlavního toku Dunaje bylo odděleno kamennou hrází, ve které byly velké vrbové stromy. Do Dunaje se překonával jen menší stupeň a při větší vodě byl tam jen malý proud, i velký Dunaj byl v těchto místech pomalý. Teprve u prvního ramene začínal nabírat na rychlosti, která se zvyšovala podél kamenné hráze, která oddělovala karloveskou zátoku. Hráz byla v zatáčce doprava, asi v polovině zátoky nižší, takže se přes ní přelévало při normálním stavu Dunaje dost vody, že přejetí hráze bylo bezpečné při návratu do loděnice. Ale stav vody nenápadně klesal a sváteční jezdci jen velmi těžko odhadovali, kdy ještě se dá a kdy už je to riziko, a je nutno po proudu jet až pod loděnici, a tam potom proti prudkému proudu k můstku. Běda tomu, kdo pro větší pohodlí riskoval a při přejíždění hráze o ní škrtnul. Při nájezdu přes hráz vystavila se loď kamenům hráze pravým bokem, nárazem do kamene byla posádka nemilosrdně vyhozena přes palubu a v lodi byla díra jako vrata.

Ale co teď? Ke břehu bylo na všechny strany daleko. Nejpohodlnější bylo přenést trochu níže loď zpátky do hlavního toku a po proudu s lodí plavat pod loděnicí. Většinou ale byla jízda lodí ze břehu od loděnice sledována. Rána, jak to „bóchlo" byla slyšet až na břehu a okamžitě spěchalo několik lodí na pomoc.

Ale zase odbočuji. To bylo druhé rameno, kterým jsme se dostali do Dunaje. Bylo nejpohodlnější, hlavně při větší vodě a cesta alejí starých vrb byla překrásná. To však není všechno. Bylo ještě jedno rameno, vlastně jen ramínko a to bylo „Komáří rameno" velmi úzké. Bylo sjízdné jen při vyšší vodě.

Cesta tímto ramenem byla skutečnou pochoutkou. Jezdilo obyčejně více lodí, protože bylo nutno překonávat různé překážky. Ale byla to romance. Někde se muselo přes kmeny položené přes cestu, někde se muselo lehnout úplně na dno, někdy se odřel nos, jindy ucho. Mám obrázek, kde Jano Číhalík zvaný BUBO odřezává svým zálesáckým nožem překážející větve. Bylo to něco jako „Stará řeka" na Lužnici. Toto rameno vedlo přes celý Käsmachr. Jaký to byl povznášející pocit, když se překonání všech útrap a stálého útoku komáru, kterým, protože byla válka, jsme říkali stíhačky, vjeli majestátně do velké řeky. Zátoka u kamenolomu (obyčejně cíl naší cesty) byla odtud již nedaleko.

Zátoka u kamenolomu byla překrásná. Vjíždělo se do ní malou, nebo velkou branou. Malá branka byla těsně u břehu dole, tam kde končila kamenná hráz. Při malé vodě byla nesjízdná, protože v ní bylo málo vody a proud velmi prudký, málo místa na veslování. Muselo se jen píchat.

Většinou se jezdilo velkou branou, která byla o něco výše, kde se již zátoka rozšířila na celou šířku. Když jsme se přiblížili ke břehu ostrova Kāsmachru, uchopil nás dost silný proud a unášel loď směrem k hoření špici ostrova, tedy proti proudu hlavního toku Dunaje. Vyjetí do této velké brány vyžadovalo již trochu fortele. Muselo se nadejet trochu proti silnému proudu. Na kanoi bylo nutno píchat, aby proud nehodil loď bokem na hráz. Ku podivu bylo ale tam havárií jen málo.

První roky jsme o víkendech tábořili na velkém ostrově proti velké bráně. Vybudovali jsme si s Indasem v písku podsadu, na kterou jsme si natáhli celtu rakouského vojenského stanu - jehlanu. Vybavení jsme neustále vylepšovali, a ve stěně podsady jsme měli dokonce i krb, který ale kouřil, protože měl nízký komín. Po čase voda přinesla i nějaké civilizované dřevo (prkno). Pod sebe jsme natrhali trávu, která krásně voněla a k podzimu už pod prkny bylo uschováno tolik sena, že spaní bylo pohodlné.

Ale naše táboření se hajníkovi na ostrově nelíbilo. Naše přepychové podsady byly čas od času zdemolovány a domnívali jsme se, že nám to udělali rybáři. Až jednou náhodou jel někdo kolem a zjistil pravého vinníka a ničitele našich úprav.

Od starších vodáků jsme byli informováni, že dříve se tábořilo na malých ostrovech uprostřed tohoto ramene. Když jsme viděli, že na Kāsmachru nejsme rádi viděni, přeložili jsme naše táboření na nejbližší ostrov, kterému jsme říkali „náš“. Němci párkrát tábořili na druhém ostrůvku, kterému jsme proto říkali „německý“. Teprve později jsme se dověděli, že před válkou se těmito ostrovům říkalo Tahiti, jiná pověst říkala Sumatra a Borneo.

Na noc nás jezdilo jen málo těch skalních vodáků. Ti co zůstávali na loděnici nám říkali „Indiáni“. Buď podle toho, že jsme byli na celé loděnici nejméně opálení, anebo také proto, že Indas (Lorenc) byl vedoucí s reprezentační postavou a že jsme užívali slovních obrátů z Mayovek pro větší srandu. Můj kajak se nazýval „Rudý šíp“, a nevím ještě proč.

Ten kajak jsem musel přejmenovat na pouhý Šíp, protože prý jsem provokoval. Když mluvím o těch Indiánech - jednou připlaval na ostrov sud. Ten byl potom používán jako tam-tam, a byl jím vítán příjezd každé lodi, která se objevila ve velké braně. Když klesla voda a na ostrov se dostali občané z Devína, sud zmizel, což bylo oznamováno slovy: Tamtam je ten tam. Na našem ostrově jsme měli také Totem.

Podsadu jsme měli vybudovanou z vrbových větví a kmínku a aby do ní nefoukalo, byla obsypána pískem. V rozích byly zatlučeny hřebíky, na které se stan (jehlan) upevnil. Protože podsada měla půl až 3/4 m výšku, poskytovala dostatečné pohodlí. Ve stanu jsme stejně jen spali, ukryvali se před deštěm a občas sloužil jako převlekárna děvčatům.

Ve velkých parnech bylo na ostrově proti Kāsmachru mnohem příjemněji. Vrby poskytovali příjemný chládek. Vánek jemně profukoval nepříliš husté mladé stromy a příjemně ovlažoval vzduch. Po čase jsme ale zjišťovali, že již nejsme tak opálení, jako dříve. Proto na dolní části ostrova jsme vykáceli planinu na opalování. Dřevo, které jsme takto získali, bylo použito k postavení dalších podsad. Tak na horní polovině ostrova vznikla velmi úhledná osada ze srubových podsad s dvěma přístavišti lodí na jižní a severní straně.

V dolní části ostrova byla pěkná planinka na opalování. Záchod jsme měli splachovací na horní špici ostrova. Splachovala každá velká voda. Velká voda bylo používána i k jiným službám, například bezplatně nás zásobovala palivovým dřívím, které se usazovalo na horní špici ostrova.

Na německém ostrově, který byl většinou prázdný a velmi hustě zarostlý, spíše křovím než většími vrbovými stromy, vykáceli si Němci pláninku, kam se vešli tak pohodlně dva stany. Ale hlavně tam měli pěšinku, po které chodila strážní služba. Proto také asi je táboření brzo otrávil a vybudovali si u loděnice Jugendherberge, tedy cosi jako noclehárnu pro mladé.

K nám se chovali Němci z KKP docela přátelsky. Těžce nesli, když jsme je na závodech jako nižší rasa porazili, což se stávalo, když jsme se zmohli na závodní kajak, pokaždé. Jedině v kategorii K1, tam suverénně vítězil jejich závodník Mikschik, který byl stavitelem jejich závodních lodí. To byl machr a při tom skromný a přátelský.

Zvukové pozdravy

Z loděnice byl tenkrát daleký rozhled. Jednak se dala přehlédnout celá zátoka a proti proudu Dunaje (hlavního toku) bylo vidět na 2 km.

Při příchodu do loděnice patřil první pohled na vodu. V dálce bylo vidět pohyb vesel, ale na tu dálku nebylo vidět, kdo by to mohl být. Vyslal se tedy pokřik: Hááááítýdýýý (na tom prostředku při přechodu z á na í, měl takový jódlový zlom do fistule). Každý však měl v tom pokřiku něco svého, něco originálního, podle čeho ho všichni poznali.

Když to byl někdo z našich, tak se ozval a člověk hned věděl, kdo to tam v dálce vesluje. Mimo to se z nitra loděnice ozvalo několik signálu a věděli jsme, kdo všechno je v loděnici.

Uvedu jen 2 případy, kdy jsem byl tomuto signálu velmi vděčný.

Poprvé v jednu krásnou slunečnou neděli na lyžích na Kamzíku. Tehdy tam byl samý les. Počasí v týdnu neukazovalo na pěknou neděli. Beznadějně sám jsem došel na samý vrchol jen tak z radosti, že jsem nahoře a že slunce svítí, jsem zahalekal. A najednou slyším ozvěnu. Z jedné strany Indás a z druhé Džon Nuhlíček. Parta hned pohromadě.

Podruhé, když už jsem byl asi dva roky z Bratislavy, navštívil jsem v Praze bratra, který bydlel poblíž Vltavy. Jdu po nábřeží a vidím, že se na Vltavě houfují závodní švédáky. Brácha kouká, jak to se mnou trhá. Když už se pomalu připravovali, že se budou řadit ke startu, poznal jsem, že v jednom kajaku sedí Indás s Tonou, jeho bratrem. Ani nevím jak, zahalekal jsem. I na tu dálku vidím, jak to s Indásem hnulo, jak pátrá zrakem po nábřeží. Když otočil zrak k mé straně, zvedl jsem ruce a v okamžiku bylo jeho a Tónovo pádlo nad hlavou. Po závodě jsme se domluvili a sešli se ještě v Bráníku u loděnice. Sešel jsem se tak ještě s ostatními účastníky (Fégl, Škot (Vaculík), Jelenek a byla radost náramná.

Když jsme se večer ve vlaku o tom se ženou bavili, přisedl k nám bývalý partner, který po válce odešel z Prahy a závodil s jedním z vítězné dvojice. Hned poznal spřízněnou vodáckou duši. Vypravoval mi jak byly překvapení, jaká konkurence vyrostla na Slovensku. „Tak proto“, říkal, když se dozvěděl, jak se na Slovensku za války závodilo. Ovšem jezdili jsme více méně „přespolní běhy“, zatímco všude se již jezdily sprinty na 1 km a 500 m. Ale zase jsme museli znát vodu a to nebyla maličkost. Když se závodilo na Moravě, Dunaji, Váhu v Trenčíně, Váhu v Piešťanoch a na Malém Dunaji, kde měli loděnici bratislavští Maďaři. Ale to už zase odbočuji.

Měli jsme ještě jeden pozdrav–signál a to pískáním. Znělo to jako Fijufifí. Byl to původně kasovní signál z Legiobanky. Svolávali se tak klíčníci při otvírání a zavírání trezoru. Zazvoní telefon a ve sluchátku se ozve „Fijufifí“. To už nebylo třeba nic říkat a šlo se dolů do trezoru zamykat. Janu

Číhalíkovi se ten signál tak zalíbil, že ho přenesl na doky dunajské. Bylo to výhodné v pouličním ruchu, např. u Manderly, ozvalo se Fijufifí a často se připojil i někdo, koho jsme neviděli. Bylo to zvláště milé v zimě, kdy se na vodu nechodilo.

Jak se žilo na našem ostrově

V sobotu, tenkrát samozřejmě pracovní, jsem domů z práce ani nechodil. Nakoupil jsem nějaké potraviny a hurá na tramvaj, tehdy „C“. Tam jsme napakovali lodě a vyrazili na ostrov. Cesta trvala tak hodinu, postavili jsme stan, na podsadu natrhali trávy, abychom postupně zvětšovali zásobu sena, a šli opatřit zásobu dřeva.

Dělali jsme jen malý (indiánský ohníček), naladili kytary a po menší večeři jsme se sesedli k táboráku a netrvalo dlouho a ozvala se první písnička. Pak už to šlo jako kdyby to někdo připravil. Repertoár byl nevyčerpatelný. Od Ježka, přes taneční písně, až k hudbě více-méně vážné jako: Tango Bolero, Chopinove melodie, Mendelson a mnoho jiných, na které mi skleróza nedovolí si vzpomenout. Jenom v duchu slyším nádherný nadhlas Járy Horáka, při první části Tanga Bolera od Rawella. Uměl překrásně harmonizovat a na kytaře najít akordy, nám pouhým trampům nedostupné, ne proto, že bychom je neuměli zahrát, ale neuměli jsme je použít. Když už se mu zajídalo, že používáme subdominantu, tam kde měl být D mol, teprve nám to vytknul. Musel si s námi dost vytrpět.

Když už mluvíme o té hudbě, nemohu zapomenout na Jožka Babuška, kterému jsme říkali Ypsilon. Nosil čepici s tímto označením (tuším Yalské university). To byl virtuos na sólo kytaru. Hrával Cariocu tehdy velmi populární, dále pochod Trpaslíku ze Sněhurky. Něco jsme se od něho učili, ale už se mi to vykouřilo z hlavy. Překrásný doprovod na kytaru k písničce Soumrak, připomínal klapot kopyt a byl hrán pravou rukou všemi prsty, včetně malíčku. Uměl jsem tento doprovod díky jeho trpělivosti také. Z linolea vyřezal otisk hlavy kytary se 6 strunami, který otiskoval jako notovou osnovu a na tom nám vyznačoval prstoklad.

Můj partner na kajaku Ferda Rajdl, zvaný po trampsku „Fero kytara“, uměl doprovázet a vyhrát melodii v rozsahu celého hmatníku. Ovšem harmonizace byla jen jednoduchá, trampská. Znal všechny trampské písničky a jeho oblíbená byla „Hvězdička“. Trochu jsem odbočil od toho repertoáru. Jako trampská hymna byla považována tehdy „Hoj trampové a tuláci“. Trampování bylo za katolického státu zakázáno, protože v Mariánském údolí z recese napodobovali věřící poutníky. Soutěže trampských písní se konaly za války ilegálně v malokarpatských lesích a zahajovaly se touto hymnou. V Čechách se považovala za hymnu písnička „Vlajka vzhůru letí“.

Jindra Frůhwald měl oblíbenou písničku „Stará sosna“. Ale zpívali jsme také z operety od Frimla - Oslí serenádu. Rose Marie, Lehára a mnoho jiných. Když se blížila půlnoc, octli jsme se často i mezi operními áriemi, kde se nám sice nedostávalo slov, ale o to přesvědčivější bylo podání slovy Jadadidadá, což mělo výhodu, že melodii každý znal a mohl se proto bez rozpaku plnou silou do sboru přidati.

Když už jsme necítili prsty a povstali jsme, otočili se a dřepili zadkem k ohníčku a zahřívali záda. Odložili jsme sladká dřeva a přiložili na oheň. Následovalo co? Půlnoční koupání. Ženy jsme zahnali do stanu, protože jsme předcházeli dobu a koupali se bez plavek. U velkého ohně jsme se osušili, a to se spalo. Vstávalo se dost pozdě, až kolem deváté hodiny a to už za chvíli začali jezdit nahoru lodě těch, co nebyli na noc nahoře.

Uvařila se snídaně a program dne byl velmi různorodý. Trochu opalování, trochu koupání, jízda na vlny, když se ukázalo, že proti proudu jede Szeczenyi, který dělal největší vlny. To jen málo lodí zůstalo v přístavu. Mezitím se doplňovala zásoba pitné vody z akvária. To byla malá zátoka, která se zařezávala do kamenolomu. Byla tam jen přefiltrovaná voda, úplně čistá, ve které plavaly ryby jako ve skutečném akváriu. Vjezd do této zátoky byl velmi úzký a ještě maskován hustými vrbičkami. To kouzlo čisté vody a těch majestátně se pohybujících ryb i malých rybiček, těžko o tom psát, to se musí vidět a prožít.

Když klesala voda a ryby zátoku opouštěly, dalo se tam nachytat spousta ryb (jednou tam chytali a měli tolik ryb, že nám nějaké přenechali). Pamatuji se, že jsem vařil z hlav polévku, ale všichni byli rybami přejedeni a o polévku nebyl zájem.

Uprostřed horního konce velkého ostrova byla opuštěná zahrada, na kterou nikdo nechodil. Byly tam švestky a ořechy, velké stromy naprosto neošetřované. Ovoce nikdo nesklízel. Zpočátku jsme tam chodili si natrhat švestek. Jarča Stašíková však, když jsme se s tím pochlubili, vzala s sebou jednu košík, protože švestky jsou ovoce, které se dá zaváret i bez cukru. Jel jsem s ní tedy na „naši“ zahradu. Pilně se zabýváme trháním, když pod stromem se objeví chlapík a ptá se nás, jakým právem si trháme ovoce. Na oplátku jsme se ho optal, čím vlastně ta zahrada je. Prý zaměstnanců vodárny. A jak to, že po tolik let nikdo tady to ovoce neotrhal. No my proti tomu nic nemáme, když sem tam něco utrhneme, ale jít na to hned s celým košem? Teprve teď jsme se rozhlédli a zjistili, že tam trhá několik lidí. Tak nám nezbylo, než se pomalu odporoučet. A tak potom, když jsme tam šli, napřed jsme provedli průzkum.

Sportovní činnost na ostrově byla bohatá a různorodá. Na dolním konci ostrova měli jsme nízkou hrazdu upevněnou na dvou stromech. Byla to železná tyč, která sloužila k protahování chrbtice. Cvičili se na ní výmyky, jednoduché toče a tahové cviky.

Na severní straně byly zapíchnuté branky pro vodní pólo. Je to vidět na filmu „Vodácká maturita“. Hrál se však jen několikrát. Když v létě odtekla voda z alpských ledovců a hladina Dunaje poklesla, odkryla voda rozsáhlé mělčiny mezi oběma ostrovy směrem jižním (směrem ke hrázi). Tu nastala doba kolektivních her, hlavně fotbalu. Mičuda vždycky nějaká připlavala a kdo ji našel hned s ní začal pobíhat a hned se vytvořilo klubko hráčů. Postavení branek bylo dílem okamžiku a už zuřili nelítostně boje. Hráli všichni bez rozdílu pohlaví a věku. Po boji bylo často fotografování, kdy všichni hráči secesně tvořili hrdinné postoje a i v pokleku hrdě vypínali prsa, prostě jedním slovem bylo to Kanada, sranda, nebo jak se na Moravě říká PRČA.

Že na vodě bylo vždycky veselo, to asi není potřeba nijak zdůrazňovat. Viděl jsem to o legračních závodech, při oslavách 50 let loděnice. Měl jsem ohromnou radost, že psina na vodě se nevytratila, tak jak se to stává u jiných sportů, jako např. na lyžích. Výtahy a mechanizace zabíjí veselost a čekání na lanovku psinu neprovokuje.

Ale takovou srandu, jakou dovedl dělat Škot (Wilson Vaculík), to se tak hned někomu nepodaří. Sám miloval filmové gagy Laurela a Hardyho a měl prostě nadání v nestřeženém okamžiku obyčejnou věc v takový gag obrátit. Že svým smíchem všichni ostatní ho vyprovokovali k stále se lepším výkonům, to je samozřejmě každému vodákovi. Jen namátkou, při procházce kolem ostrova našel klacek, asi tak dlouhý jako puška. Zarytě mu zvažněla tvář a perfektně předvedl, co právě dávali v týdeníku v biografu: Durch Schlamm und Marast (Bahnem a marastem). Parodie německých vojáků byla tak komická, že jsme se váleli smíchy.

Protože jsem tenkrát filmoval na 8mm film, napsal jsem jednoduché scénáři, které jsme potom natáčeli na ostrově. Jak filmaři říkají, když je veselo při filmování je to na plátně funus. V tomto případě jsme při natáčení řvali smíchy nad Škotovými výkony. Ovšem všechno se na filmu nedalo zachytit, protože sehnat za války film, bylo jak hledat zlatá zrnka v dunajském písku. Navíc nikdo na Slovensku amatérský film nevyvolával, muselo se to posílat do Německa a často se nevrátil pro nálety, které byly čím dál, tím častější a účinnější. Tak jsem vyvolával amatérský inverzní filmy sám. Většinou se povedla, ale chybělo dotočit několik scének, aby děj dával smysl. Smůla byla, že hlavní část byla natočena poslední pěknou neděli v roce a tak dotáčky byly dělány až příští sezonu. Bylo to jakž-takž dokončeno v okolí loděnice. Premiéra se konala v loděnici. Promítalo se na plachtu od kanojky. Úspěch byl mohutný, protože obecnost bylo skvělé, jak ani jinak nemohlo být. I dnes po 40-ti letech je na naše filmy vzpomínáno. S Indasem jsem potom ještě natočil jednu veselohru na lyžích, kde rovněž účinkovala na Roháčích celá vodácká parta a užili jsme si při tom mnoho srandy.

Když už jsme v tom filmování, vzpomínám si ještě na jednu příhodu. V sále v Primaciálním paláci, kde se konalo shromáždění KSTL, pořádali jednou vodáci z Ružomberka takovou přednášku s diapozitivy a promítáním 8mm filmu. Požádali mne, abych přinesl promítačku a film promítl. Byla tam perličková stěna. Přednáška byla krásná, poeticky laděna a opravdu zanechala hluboký dojem. Když doběhl poslední film, byl jsem požádán, jestli nemám také nějaký svůj film.

Právě jsem vyvolal v YMCE film a neměl jsem ho ještě na cívce. Natočil jsem ho jenom na osu, na kterou se nasazuje cívka a pustil jsem ho. Byla to tá část, která pod souhrnným názvem „Naše kumšty“ je označená jako vodácká maturita. Na kánoji Jára Horák a Mišo Šebo ji předvádějí. Každý vychází ze svého srdíčka po bortech lodi ke středu, tam se po výměně míst za pomoci prostřední příčky, pomalu vracejí po bortech zase na partnerovu špičku. Tato vrcholná ukázka vodáckého umění se ale zvrhla v bezuzdné potápění lodí. Indas prováděl exhibici na srdíčku kanojky. Jára jako kapitán zůstal poslední na potápějící lodi, no byla to taková sranda, že všichni na břehu slzeli smíchy. Sám jsem to vlastně v tom sále viděl po prvé, a měli jste vidět ten úspěch v sále. To haló, toho smíchu. Většina obecnosti byli vodáci a ti dovedou svoji radost prosadit. Ružomberčani se seběhli k promítačce a že jim musím nějaké filmy půjčit. Půjčil jsem a vrátili mi je opatřeny krásnými ceduličkami. Ještě je mám skovaný (Čochtan).

Když jsem potom v YMCE druhý den byl ve fotokomoře vyvolávat, říkal mi náš předseda: „Tohle jste jim neměl dělat, tak je připravit o úspěch.“ Ale oni, Ružomberčani to tak nebrali, vždyť to byli vodáci.

Filmoval jsem také cestu „Dolu Váhom“, ale byl jsem na to moc zvědavý, vyvolával jsem to ve velkém vedru, měl jsem špatnou bělicí lázeň a tak je to moc tmavé. Má to cenu jen jako dokument.

Těžko bych tyto vzpomínky psal, kdyby nebylo podepříti tyto mnoha fotografiemi. Tady se potvrzuje stará pravda - kto fotografuje, má více ze života.

Celou kapitolou sportovní činnosti na Ostrově je také kapitola: „Náš aquaplán“.

Mezi jiným civilizovaným dřevem připlavala jednou dvířka od nějakého chlívku. Ihned tu byl nápad, že by se mohla upotřebit jako aquaplán. Přivázalo se k němu lano z lián, které na velkém ostrově se hodně vyskytovaly, ten se připevnil na kamennou hráz a už první lyžař vyrazil na hladinu Dunaje. Postupným nakláněním prkna směrem ke středu řeky docílilo se toho, že toto se vzdalovalo od břehu. Když byly liány prodlouženy lanem, dalo se vzdálit od břehu až přes 20 m.

Tak byly vyzkoušeny všechny figury otáček. U břehu, ve víru, kde byla voda pomalejší, se potápělo až po kolena. Živel vodácký je živel vynalézavý. Tak se po několika dnech zkusilo potápění. K tomu se musela zatížit přední část, takže proud začal tlačit z vrchu. Většina se potápěla v kleče, Jára Horák, který to uměl i ve stoje, byl při tom filmován, ale zrovna se liána, která nevydržela takovou zátěž, praskla a tak krauluje ke hrázi. Tyto produkce byly prováděny na hrázi hlavního Dunaje u kamenolomu, poníže našeho ostrova.

Řádění na aquaplánu bylo najednou ukončeno tím, že někdo, nevím už kdo, jak pádem opouštěl vratké plavidlo, dá-li se to tak nazvat, otočil prkno dnem vzhůru, a to, poněvadž bylo upevněno asi jako dětský drak (na váze), zamířilo ke dnu do 4 m hloubky. Tam se zaklínilo do skal a ať jsme tahali jak chtěli, nepodařilo se nám ho vytáhnout.

Ostrov Käsmachr jsme stále navštěvovali. Byly tam liány, mnoho srnčí zvěře, která se při velké vodě stahovala na vyvýšená místa. Pamatuji se jednou, docela sám jsem jel na kajaku průsekem a proud mě zvolna unášel. Na břehu stál srnec a koukal jak se k němu pomalu, jen proudem vody blížím. Dívali jsme se ze 3-metrové vzdálenosti z očí do očí. Dodnes nevím, kdo měl víc strachu. Ale zachovali jsme strnulost, já z obavy, aby neutekl, proč on, to mi neřekl, jen se díval, jaký to červený kmen pluje po vodě. Zážitek, na který se ani po čtyřiceti letech nezapomíná.

Při velké vodě byla plavba v zatopeném lese plná překvapení. Jezdili jsme po cestách, ale proud vždycky směr cesty nesledoval a tlačil nás bokem na stromy a muselo se někdy ukázat hodně vodáckého kumštu vyhnout se všem nástrahám.

Největší nebezpečí představovala mraveniště. Mravenci před velkou vodou vyklidili své podzemní mraveniště a vylezli na strom. Někdy si vybrali jenom malý stromek, na který se všichni nevešli. Potom viseli na tenkých větvíčkách celé roje. Na 3 mm proutku visel roj jako ruka. Běda (do půl těla vysvlečený) zavadit o takovou větvíčku. Jednou jsem jel s Čatárem (HOFER) na jeho kajaku. Jel jsem vpředu a větvíčka jsem uhnul. On však hlavou o větvíčku jen lehce zavadil. Křičel jak když ho na nože bere. Pevnina na dohled nebyla, nasměroval loď na průsek a tahal bolestí tak, že jsme letěli jak namydlený blesk. Jak se objevila pevná zem, vyskočil z lodi, strhal ze sebe šaty a šup do vody. Na zádech měl štípanců nepočítaně. Od té doby jsme si dávali velký pozor. S našťvanými mravenci není žádná legrace. Čatár je toho živým dokladem.

Spanilé jízdy pod Bratislavu

Pod Bratislavu jsme jezdili, jen když byly aspoň tři volné dny. Byla to cesta spojená s mnoha dobrodružstvími. Tak první dobrodružství bylo v tom, že u Cukrmandlu, při pobřeží byly plovoucí plovárny, mužské a ženské. Zvláště k těm ženským jsme se blížili opatrně. Když jsme byly u nich, vyrazili jsme s pokřikem „Juu“. Opalovala se tam děvčata odvážně odhalená a s náhlým přepadem od Dunaje nepočítala. Nabylo stejně nic vidět, ale poplach a prudké strojení bylo všeobecné. Toto veselé extempore bylo nutné, protože nás čekalo utkání s německými celníky před mostem. Rozprchli jsme se do rojnice a snažili jsme se ujet motorovému člunu, který se za námi od petržalského břehu rozjel. Samozřejmě vždycky někoho chytil. Proč jsme se nehlásili na celníky? To bychom museli překročit polovinu řeky. My jsme na našem území, na naší polovině řeky. Chtěli na nás, abychom napsali seznam lodí a jména osob, a mnoho jiných věcí, a my stále tvrdili, že jsme hranici nepřekročili, ani ji nechceme překročit. Nakonec nás pustili. Dole jsme tábořili naproti Orošváru (Rusovce), tehdy to bylo Maďarsko. Celé dny jsme projížděli překrásná ramena s divokou vegetací. Pokaždé jsme navštívili ostrov kormoránů. Jednou Inďas vylezl na vysoký strom s hnízdem a shodil dolu 2 mláďata. Jedno se zabilo a udělali jsme z něho polívku. Druhé se

přepadáváním z větve na větve zachránilo. Dole jsme je chytili a odvezli domů do karloveské loděnice. Nazvali jsme mládě „Kandida“. Bylo to jméno jedné vosačky, které jsme ale říkali Kája. Pan Stahel, domovník a Janko Krista, správce loděnice se mláděte ujali a krmili ho rybami. Jednoho dne, když před tím dlouho mávalo křídly, vzlétlo a zase se vrátilo. Pan Stahel řekl: musím Kandidu přivázat. Kandida ale vzlétla znovu, zakroužila nad loděnicí a neomylně nabrala kurs po proudu k rodnému ostrovu. Cesta nahoru domů trvala asi 4 hodiny, protože jsme jeli pohromadě a muselo se jet podle nejslabšího. Náročné bylo přehazování lan zakotvených lodí v přístavu. Na tyto jízdy se dlouho vzpomínalo.

Jaké byly vodácké kluby za války

Největší byl náš KSTL Bratislava a jak jsem již uvedl, přestěhovalo se do něho z KKP všecko, co nebylo německé.

Nejstarší Kajak klub přešel úplně do rukou Němců. Mimo těchto dvou klubů byl tu ještě Dunajčik, který původně sídlil na Lidu, což bylo koupaliště, celý takový rekreační areál. Byl tam bazén s teplou vodou, o kterém se povídalo, že udělali rozbor vody, obsahoval 60 procent močoviny, ale asi to nebyla pravda, protože byl pořád plný. Bylo přírodní koupaliště v Dunaji. Byl tam mírný proud a ohraničení pro neplavce a hlavně, nešly tam kanály z města. Měl tam svou ohrádku Sokol I., před válkou, a takových ohrádek tam bylo vícero. Jedno z větších měl Dunajčik, vodácký klub, který tam měl loděnici a stožár. Závistivě jsem nahlížel drátěným plotem. Byl jsem v roce 1934 chalan 19-ročný a v Bratislavě jsem byl tehdy jen 4 měsíce. Znal jsem některé hochy, protože chodili do sokolské ohrádky hrát volejbal. Přišel jsem do Bratislavy do Legiobanky a první kamarády jsem měl právě z Lida.

Petržalka byla celá zabrána a tak se Dunajčik přestěhoval do zimního přístavu. Znali jsme některé jejich členy. Věnovali se více činnosti turistické. Některí členové jako Dr. Zizius, prosluli stavbou lodí, vydali i nějaké knížky na tuto tematiku. Jen jednotlivci se zúčastňovali našich závodů. Jako jejich Škot (Haviar). Se Škotem jsme se znali i z lyžařských zájezdů na hory. Moje kolegyně z Tatrabanky bydlela u Haviarů a vypravovala, jak se zúčastnila obřadu přijímání nových členů do klubu. Každý musel skládat přijímací zkoušku, kde musel odpovídat na všelijaká žertovně otázky, které připomínaly překračování rovníku, kdy Neptun zkouší, zda je kdo schopen rovník překročit.

Asi v roce 1941 vybudovali si Maďaři loděnici na Malém Dunaji, pod Bratislavou, kam jsme také jezdili na závody. Vzpomínám si na Čermákovce a Soóse. Když jsme je při závodech potkávali, pokřikovali jsme na ně: „Vašašok elóre“. Jejich klub byl pod VAS (železo).

O německém KKP jsem již psal. Vzpomínám si na hezkou dívku, které jsme říkali „Cukrle“. Vždycky nás na vodě zdravila a pěkně se na nás usmívala. Jejich předseda, Achtberger byl pyšný na jejich Mikschika. Jistě musel být u NS strany, ale jinak to byl obyčejný Prešburák. Sympatické u něho bylo, jak mám poznačeno na jedné fotografii, že při slavnostní řeči, při zahájení závodu u nich, kterou pronášel sám ve třech řečech, řekl sice na úvod: dnešní deň, ale asi v tom smyslu, že se jedná o ryze sportovní boj, při kterém ponecháme politiku stranou. V těch dobách bylo k tomu potřeba i u Němců dost odvahy.

Už před válkou se stalo populární jezdit na řece Enži v Bavorsku, na divoké vodě. Propagaci obstaraly knihy: Voda, kajak, stan, a jiné knihy o jízdách na divoké vodě. Mám i koupený film „Wildwasser“ a dalo to vznik nové sportovní disciplíny: Slalomu. Tak Němci z KKP pozvali z Vídně Ing. Meisingera, který provedl instruktáž, na kterou všechny kluby pozvali. Zajímavé bylo, že jsme v

loděnici měli branky a značky. Tehdy se označovala otáčka o 360 st. celým kruhem, o 180 st. polokruhem. Při instruktáži umístili jsme je ve druhém rameni a prováděli jsme tam první křišťánky a vykláněčky. Nejlépe to šlo na jedničkách-skládačkách. Vykoupaných byla velká spousta, ale bylo to první nahlédnutí na vodácký slalom. To už zase odbočuju. Tolik o bratislavských klubech.

Loděnice na Váhu

Nejznámější již z předválečných let byla v Trenčíne. Měli tam nejvíc závodníků a měli krásnou, dyhovou dvojku, stavěnou více do kýlu. Byla to jejich pýcha a než jsme se zmožili na závodní kajak-dvojku, jasně vítězili na všech závodech. Měřit se s nimi mohli jen Němci. Ti měli kajak stejného tvaru, ale se žebry a dyhovou obšívku, p otaženou plátnem a mistrně jemně vykytovanou Mikschikem, že byla lehká, ale s trenčanskou lodí se to nedalo srovnat. My jsme jezdili na plátovaných, nýtovaných, turistických lodích a jen na Dunaji, když se jelo proti proudu, se nám podařilo vyhrát. Jak jsem již psal, první dvě mistrovství prosadili Trenčané na Váhu. Právě pro tuto sportovní činnost jsme si jich všichni vážili a měli jsme je rádi. Jejich závodníci Bidla a Barényi měli jednosedadlové skládačky a vzali si je sebou i do Mnichova, kde si kousek Enže sjeli.

Když jsme jeli dolu Váhom, seznámili jsme se i s dosti velkým oddílem v Ružomberku. Byli jsme u nich v loděnici přes noc. Předsedou byl místní drogist. Strávili jsme s nimi přepěkný večer, kdy jsme čerpali od nich poučení o tom, co nás čeká a co nás nemine na další cestě. Ale všechno bylo jinak. Stav vody byl tak ideální, že největší nebezpečí, líčené s očima navrch hlavy, byla pro nás hračkou. U Margity a Besné jsem sice zlomil veslo, ale to bylo spíše tím, že jsem do poslední chvíle filmoval a pak prudce zabral, že to veslo nevydrželo a tak kolem Besné jsem jel pádlováním jako na kanoi.

Za nejobtížnější místo jsme považovali místo u železničního tunelu, kde voda nás narážela na vyzděný břeh a když jsme chtěli od břehu, dostali jsme se bokem na veliké vlny, a to bylo velmi nepříjemné. Ale to zase odbočuju. Jejich (Ružomberčanů) protekcí jsme dostali i prima večeri, a to ve válce byla hodnota nad jiné. Předsedovi jsme říkali „Generáldrogist“ a i jinak jsme s nimi navázali družbu.

Ružomerské lodě (kajaky) připomínaly spíše pramičky. Jejich vykládání z vlaku nás šokovalo. Vynesli loď z vagonu. Uprostřed dole měl kajak osičku, na ni se nasadila kolečka a už se jelo k Váhu. Když na vodě najela loď na kámen a uvázla na něm, zavolala na následující loď, ta se rozjela a drcla do ní a už se pokračovalo v krasojízdě. Nám z Dunaje, kde každé škrtnutí znamenalo díru jako vrata, bylo z toho nevolno. U ružomerské loděnice jeden vystoupil, nasadil kolečka ještě ve vodě a jeden vpředu, druhý vzadu vytlačili loď do loděnice. Jezdili obvykle trať Liptovský Hrádok - Ružomberok. Podle toho byla uzpůsobena flotila. V roce 1944 přijeli i k nám na závody a přihlásili se do kategorie závodních lodí, ale závodili v kategorii turistických lodí. Mluvil jsem s nimi, že nemají se svým kajakem nejmenší vyhlídku na úspěch, protože loď byla dvakrát tak široká jako naše. Myslel jsem, aby nebyli zklamaní. Ale nebyl jsem pochopen. Říkali, že to se uvidí až po závodech a tvářili se nepřívětivě, že jsem nabyl dojem, že se vytahuju. Jejich kajak byl vyroben ze slabých prkýnek, byl kratší, takže proti ružomerským kajakům byl mnohem lehčí, ale jeho šíře nedovolila větší rychlost.

Tak, tím jsem probral všechny oddíly, o kterých jsme ve válce měli vědomost a které se zúčastňovali závodů.

Na čem se jezdilo

Kanojky se daly spočítat na prstech. Pokud si vzpomínám, byla to „Beauty“ prof. Čárského, „Apač“ Indásuv, Černákovci měli keňu bez dyhové obšívky, hrozně těžkou. Měla vysoký stožár s plachtou, na které byl namalován Indián. Mišo Šebo měl červenou keňu a na ní se dělala již zmíněná maturita. Na keni jezdil Jindra Frůwald, Ivan Hargaš, Míla Vačůra, Jára Horák, Gusta Hermann. To jsou jen ti nejnámější. Závodily vyhrávaly suverénně Indás. Z počátku s Janem Číhalíkem a potom, když odešel do Čech, s Járrou Horákem. Tehdy bylo vidět 3 km proti proudu. Když byl Indás v cíli, nebyla ještě žádná konkurenční loď v dohledu.

Turistické kajaky bylo možno rozdělit takto:

- 1.** Byly to Ammerovy čluny s rovnými boky. To byl např. můj první kajak, který Kája nazvala Chrochtan, protože při jízdě po zátoce narážely drobné vlnky na ploché dno a vydávaly takový chrochtavý zvuk.
- 2.** Novější typy měly užší rovné dno, zaoblená žebra a zaoblené boky. Tyto čluny byly lehčí a rychlejší.
- 3.** Vrchol elegance představovali plátované a nýtované čluny, jako měl Klement loď „Triton, Vučák“, na jednom jezdil Slezák. Potom tam byly kajaky s dyhovou obšívku, potažené plátnem, jako kanoje. To byl můj „Rudý šíp“, „OKAY“, který měla Kája a Oliver Juháři. Potom tam byly úplně hladké čluny stejným způsobem dělané, tuším Ammerem. Víím, že takový singl měl Pohlodek, kolega z banky. Měly krásný tvar, ale byly moc těžké.
- 4.** Jediný švédsky kajak závodní byla „Olinka“-singl. Majitelka byla starší paní, která chodila málo na vodu a tak byl využíván hlavně při závodech.

Na závodní dvojku-švédák jsme se smohli až když bohatý obchodník Čelko si nechal poslat z Budapešti dyhový (gabonový) člun. Byl tak vratký, že při první plavbě se s ním potopil, napil se a tak člun koupil náš KSTL. Byl přidělen mě a Ferdovi Rajdlovi, abychom se na něm koupali. Udělali jsme se na něm jenom jednou a to při závodech u nás. Vyjžděli jsme ze zátoky u kamenolomu. Tehdy se startovalo po minutách. Před námi byli Němci. Pod malou brankou hučela loď, parník. Protože vleky-šlepy za parníkem byly vždy řazeny od lodi do pravé strany, bylo nutno dostat se vpravo od lodi (na německou stranu). Němcům to vyšlo, ale nám už ne. Museli jsme zůstat na naší straně. Protože nebylo dost vody, a snad že loď dělala první lodi více místa, přitiskla nás svými vleky ke kamenné hrázi. Dostali jsme se do lámavých vln od lodi a hráze, nepomohlo dát veslo na vodu, slalom na K2 je obtížný a tak jsme plavali. Za těžkých podmínek ve vlnách a na kamenné hrázi jsme vylili vodu, nasedli a ještě jsme dojeli druzí.

Od té doby jsme prosadili, že byly prováděny hromadné starty. Zase mne vzpomínky odvádějí od hlavního tématu. V loděnici bylo také několik skládacích kajaků, jedno i dvojsedadlových.

Cesta dolu Váhom

Byla to cesta plná dobrodružství. Jeli jsme 4 lodě. Velitelem konvoje byl Lorant Draxler, zakládající člen a nejzkušenější vodák. Jel spolu s Johnem Nuhličkem na skládacím dvojsedadlovém kajaku. Potom jeli Stašíkovi na turistickém plátovaném 2 s. kajaku. Pak jsem jel já na Rudém šípu, dvojce, ale jen sám a konvoj uzavíral Škot (Vaculík) na skládacím singlu. Karol Stašík sepsal o tom knížku „Cesta z Liptovského Hrádku až po Trenčín“.

Je to zajímavý dokument o obtížné cestě ve válečných létech, kdy hlavní potravinu -chleba, jsme měli jen ten, který jsme si vezli z domova. Chléb byl jen na nákupní knížku, na kterou se dalo nakupovat jen v místě bydliště, v jednom krámě. Tak naše strava sestávala převážně z brambor a kapusty (zelí). Tato na vitamíny bohatá strava měla tu výhodu, že bioplyny nadlehčovali naše lodě a snadněji jsme se přenášeli přes peřeje. Pro budoucí historiky dokládám pravdivost svého tvrzení citací ze zmíněné knížky, která je celá psaná ve stylu tehdejších válečných novinových zpráv a popisuje noc v tehdejší chatové osadě „Jánošíkovo“:

Neviem, či chladný vzduch, mlieko, alebo objavenie sa nepriateľského lietadla začalo pôsobiť na Mr. Skota, Lorчена a Bubelína, ale sotva sa dostali do stanov, začala uzáverová paľba s radostnými výkrikmi nad zásahom a ozvenou medzi kopcami. Bola to strašná noc. Letka za letkou musela krúžiť nad táboriskom konvoja, lebo paľba nie a nie ustať, ba naopak, stále sa zrýchľovala a stupňovala. Až tu konečne svojím, do kostí prenikavým jačaním, zaznela poplachová siréna Mr. Skota, na čo zaznela víťazná salva diel a guľometov hromadne podľa komanda Lorचना. Hlavne guľometov a protiletadlových diel, rozžhavené tak rýchlo a zničujúcou paľbou, spolu s vyčerpaným personálom, boli prikryté dekami a skoro razom nastalo ticho, prerývané občas vzdychom a chrapotom.

Ráno Stašíkovi, keď vyšli na priestranstvo pred chatu, nechce1i veriť svojim očiam. Seno a slama zo stanov vyliezala spodom von. Stany nafúknuté k prasknutiu sotva sa držali na kolíkoch, na pol metra zarazených do zeme a popol na táborisku bol úplne rozmetaný. Zatrúbili s me alarm k vstávaniu a veru čulá bola tá posádka konvoja, lebo stany sa otvorili razom a začadené tváre od pušného prachu s rozčuchanými vlasmi, prepletenými chumáčmi trávy a slamy vyrazili zo stanov k palebnému postaveniu. Lorchen, Bubelíno a Mr. Skot udivene sa dívali, čo sa deje. Vysvetlili sme im, že je čas k raňajkám, čo s vďakou kvitovali. Len jeden sa neprebral. Mr. Johnny! Že by mŕtvy alebo ranený? Hneď bol vytiahnutý zo stanu a po pokropení vodou sa prebral z omámenia, ktorého sa mu tej noci dostalo (koniec citátu).

Váh byl tehdy ještě v přírodním stavu. Jediný náhon na elektrárnu byl u llavy a tam jsme se nechali na vorech pohodlně spustit propustí. Jen první loď jsme přenesli, ale trvalo to tak dlouho, že vory dorazili a tak jsme využili této příležitosti a měli o jeden zážitek víc. Jak již bylo uvedeno, seznámili jsme se s Ružomberčany. Prohledli jsme si Kaštiel v Považskom Podhradí, což urychlilo jeho předání vodákům.

Končili jsme v Trenčíně, kde jsme byli tradičně mile přijati. Největší dobrodružství ale bylo uložení dvou lodí do vlaku. Vadila jejich délka. Zastrčili jsme loď do vagona, ale kormidlo vykukovalo ven. Loď ven, otočit a znovu, zas to nešlo. Zasáhl nakonec Nuhliček, pracovník záložny železničářů. Pane vlakvedoucí, tak nám pomozte! Vlakvedoucí otevřel dveře do jeho kanceláře a už to šlo. Ostatní posádka sledovala naše konání a střídavě nalézala do vlaku a vylézala ven. Nebyla to švanda, protože měli s sebou 2 složené skládací kajaky. Ale všechno bez úrazu zvládnuto v tom trysku. V Karlovej Vsi došlo k tragédii. Jára (ne Horák), kterého jsem neznal, byl na ostrově na noc. Ráno

nikomu nic neřekl a vyjel si na vodu. V peřejích Tante Anna se převrátil a dolů připlula jen prázdná keňa. Vyplaval až třetí den. Bylo jediné utonutí za celou dobu mého vodáčení v Bratislavě. Obyčejně jako nejstarší na ostrově jsem nově tábořící upozorňoval, jak se mají ráno chovat. Ale byli jsme na Váhu a tak jsem sine obligo.

Stavba kolkárny

Jak jsem již psal, bylo skoro nemožné opatřit si za války novou loď. Mnoho vodáků se tedy svezlo jen příležitostně, když je někdo vzal na palubu. Na každého se dostalo, kdo opravdu chtěl. Ale stejně chodilo hodně lidí do loděnice, kteří se na vodu nedostali.

Tak se pustili do budování kolkárny. Na základy a na dvojdráhu kuželníku bylo potřeba dost betonu. My Indiáni“, když jsme přijeli z vody, byli jsme obyčejně požádání Jankem Kristou, abychom z ostrova Hříšné lásky přivezli štrk. Používala se k tomu klubová pramice zvaná „Cilka“ s nápisem KSTL. Pádlovalo se podél pravého břehu zátoky, u karloveské louky se přetraverzovalo k ostrovu Hříšné lásky. Tam se naložilo písku a po proudu se pohodlně jelo s nákladem k loděnici. Bylo při tom hodně legrace a vždy se našlo dost ochotníků. Ostatně, kdo by odolal a nevyhověl prosebnému pohledu milovaného správce loděnice. Jednou ale, já jsem při tom nebyl, jelo se na písek. Byl silný vítr, který notně čechral vlnky zátoky. Přes hráz přetékala myslím voda, Cilka byla příliš naložená, vlnky šplouchaly přes palubu, nikdo nevěnoval tomu dostatečnou pozornost včas a loď i s nákladem se potopila.

Druhý den, když jsem přišel na loděnici, hned jsme s Indasem jeli se tam podívat. Byla tam asi 3 m hloubka. Vzali jsme hák a z keni jsme podle označení na břehu šmátrali tak dlouho, až jsme narazili na dřevo. Plaval jsem ke dnu a vidím Cilku plnou písku. Na víc mi dech nestačil, popadnu lopatu a hurá na hladinu. Všichni na mne s otazníkem v obličejí koukají: Našel's ? S vítězným smíchem vyzdvihl jsem lopatu na hladinu. To bylo jásoť. Pak jsme šli ještě nekolikrát dolů, ale pohnout naloženou se nedalo. Dlouho jsme se nevzdávali, ale marnost nad marnost. Dohodnuto, že příští den vezmeme lana a ze břehu loď vytáhneme.

Druhý den opatření lany jede celá výprava znovu na místo. Hledáme, hledáme, potápíme se, pícháme hákem, ale nikde nic. Z celé lodi zbyly jen ty lopaty, co jsme zachránili minulý den. Prostě loď byla v čudu.

Po nějakém čase přišel do loděnice někdo z Dunajčíku a říká, že tam v zimním přístavu je loďka s nápisem KSTL. A tak jsme se vypravili tam s pádly a milou Cilku přivezli. Na samotnou stavbu kolkárny mnoho vzpomínek nemám. Jenom to, že v těch místech stával záchod. Na věčnou paměť bourání tohoto záchodu udělal Franta Setnička snímek, jak Indas sedí na záchodě a Jára Horák krumpáčem provádí postupnou demolici sanitárního zařízení, jak se dnes říká. Tenkrát se říkalo hajzlu. Byla to velká legrace, že i po tolika létech to uvázlo v paměti. Na kolkárně se potom odbývala velká klání, ale my jsme byli více na vodě. Když nás déšť připoutal k loděnici, hráli jsme spíše ping-pong. S Indasem jsme si oblíbili hru daleko od stolu, aby bylo více pohybu. Nám se to líbilo, ale soupeři, kteří hráli blízko nás poráželi. Náhlá nepohoda počasí nás nijak nevyvedla z míry. Vytáhlo se banjo, moje a Járova kytara, zpívalo se, ba někdy i tančilo. Hudbu jsme si obstarali sami a nálada a psina, ta se dostavila sama. Každý přispěl k tomu jak uměl. Nikdo se nenechal, aby ho jiný bavil a nebylo k tomu zapotřebí alkohol. Měli jsme, jak o tom Werich říká, paralelní myšlení. Jeden druhému nahrával na smeč.

Když jsme narazili na tu zábavu. Jednou vodáci pořádali mikulášskou zábavu ve městě. Na loděnici chodili občas i někteří herci z ND a ti rádi udělali i několik čísel programu. Bylo i na nás, dát do placu nějakou písničku. Na šlágr „Sjezd svingařů“ byl předělán text na mikulášskou tematiku a to jsme na jevišti předvedli. Úspěch byl bouřlivý. Museli jsme přidat nějaké veselejší trampské, až nám to bylo trapné, že jsme měli větší úspěch než profesionálově. Byli to vodáci a považovali za povinnost přispět k zábavě stejně jako na loděnici. Ti herci, co občas přišli na vodu, to pochopili.

A tak vzpomínám, jednou na závodech v Trenčíně, v hotelu jen tak pro psinu dělal Škot před recepční, že koktá. Bylo z toho moře veselosti. Večer potom se šlo na kolotoč. Někteří vylezli i pod plachtu a tam to tak roztočili, že někdo spadl z kolotoče. Ale nic se nestalo, jen že nesměli dál točit. Při zpáteční cestě na nádraží zpívali jsme na peroně písničku o vodníkovi od V a W. Byl přece z našeho cechu. Na peroně bylo mnoho veselých posluchačů. Ale byli tam také dva gardisté. Tí potom začali vykřikovat: „To jsou ti Čurčilovi vojáci!“ Ale vlak už jel a tak se nic nedělo. To už zase vzpomínky neukázněně odbočují.

Ale rok má nejen léto, ale také zimy. Protože jsme byli i klub lyžařů, chodilo nás mnoho v zimě na lyže. Vedl to obyčejně Gažo Kubran. Sezona začínala obyčejně přespolním během. Byl také pořádán od loděnice a běhalo se do karloveských kopců a vinogradů. Cíl byl zase u loděnice. Další akce lyžařů byl suchý trénink v tělocvičně. Jezdilo se pravidelně na hory o vánocích a velikonocích na týden. Když se přijelo z hor, obyčejně už se připravovalo zahájení sezony na loděnici.

Jednou jsme slavnostně při tom jeli dolů do zimního přístavu, že nás vyveze parník Trenčín, ale pro nepříznivý stav vody nemohl vyjet z přístavu. Byla potom potíž dostat čluny nahoru. Něco bylo přivezeno i na vozíčku.

O Kristově búde, a jak se stavěla, si pamatuji jen jak Janko Krista sám z papíru udělal malý model a trochu jsem byl překvapen, že píše, že se obrátil na stavitele loděnice. Já jsem se domníval, že to byl čistě jeho projekt. O víkendech bylo na loděnici mnoho lidí. U Stahelů nebylo k hnutí při nákupech limonád a piva. Proto Janko navrhnul, vymyslel a postavil tuto bídu. A proto dostala i jeho jméno.

Vodácka móda

Když už myslím na Janka, vidím ho v šedých trenýrkách, ušitých z vysloužilého poštovního pytle.

Pracoval na poště a při vyřazování starého inventáře myslel i na své poddané na loděnici. Byla válka a sehnat kus hadru nebylo snadné. Na loděnici se snesly staré klobouky, které byly použity při filmování, staré pláště, které dostaly jednotný název „Důstojnícky plášť“. To jednou Franta Setničků přinesl takový vikslajvantový plášť hnědé barvy a míval ho v člunu. Jednou, když přšelo si ho natáhl a hlásil, že si vzal důstojnícky plášť a tento název se ujal. Janko přinesl i roztrhané pracovní pláště a tak jsem si z toho spodku ušil kapucí a měl jsem přepychový oblek do nepohody. Na kajaku jsem měl zástěru a vršek byl s kapucí. Jo tepláky, ty nám sehnal jen Buro Kopal. To byla vzácnost. Ty se nosily jen na spaní. Jano Číhalík si ušil tepláky ze sametu. Pamatuji, jak jsme záviděli manšestrové tepláky, jako měl Barényi z Trenčina. Sami jsme si to ani neuvědomili, až nám to řekla Marika z Košic, taková hezká holka, když jsme šli v nedělním z loděnice.

Kdo by si to pomyslel, taková fešáci i s kravatami, a na vodě jsou jako trhání.

Pověstné bylo Škotovo tričko. Bylo to takové dětské tričko s hranatým výstřihem. Do nového by se jeho statné tělo nevešlo. Ale že mělo tolik děr, tak se dalo na šířku natáhnout, jen pupek byl holý. Vzpomínám, že na Váhu si to hasil v tomto tričku přes viadukt nad dráhou do samého středu Kralovan. Až když zjistil jakou budí senzaci, se vrátil, protože měl strach, aby ho nesebrali pro potulku.

Rovněž obutí bylo na vodě většinou jak pan pes. Zpočátku jsme nosili kristušky, které byly tajně zhotovovány ve vojenských správárnách. Ale měly nevýhodu, že se v nich nanaslo do lodi mnoho smetí. Ale nejvíce jsme chodili bosí. Tenisky jsme si šetřili na volejbal.

V létech 1939 a 1940 se nosili kovbojské klobouky. Tarzan, který jako truhlář nás seznamoval s opravami lodí (jeho písnička byla „Kdyby se mi ten čas vrátil, když já vořechy klátil“) nosil bílého Stetsona. Štefan nosil klobouk podobný skautskému. Jano Číhalík vyrobil ze starého černého klobouku přepychové sombrero, ale to si odvezl do Čech. Ferda Rajdl nosil bílou žokejku, Inďas takový ruský plážový klobouk, který nosil tak, že mu tvořil čelenku jako mají indiánští náčelníci z per. Jinak jsme nosili šátky uvázané po pirátském způsobu, nebo jen jako čelenku.

Pro osvěžení paměti napsal Přemysl Čečelka, na vodě zvaný „Bubela“, v roce 1985 po oslavách 50 let loděnice v Karlovej Vsi. Na popud Evy Matejkovej, ktorej tieto zápisky venujem.

Poznámka 1 - V roku 1997 prepísal s drobnými úpravami Jozef Stowasser

Poznámka 2 – V roku 2016 prepísali s drobnými úpravami Madrovci :)